

# REFERAT Sundheds- og Forebyggelsesudvalget d. 14-01-2025

|                      |                                                                                                        |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Mødedato</b>      | Tirsdag d. 14. januar 2025 kl. 08:30                                                                   |
| <b>Mødested</b>      | Lokale 425, Skelbækvej                                                                                 |
| <b>Mødedeltagere</b> | Jan Køpke Christensen, Michael Christensen, Cathrina Aaes<br>Sørensen, Jens Wistoft, Søren Frederiksen |

## Indholdsfortegnelse

|                                                                                                  |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Godkendelse af dagsorden.....                                                                    | 3  |
| Godkendelse af yderligere nikotinindsatser.....                                                  | 4  |
| Godkendelse af proces for revision af Temahandleplan for tobak.....                              | 6  |
| Orientering om opfølgning på tobaksfrie idrætsmiljøer.....                                       | 8  |
| Godkendelse af udviklingsprojekt om Lev Livet til borgere med KOL.....                           | 10 |
| Godkendelse af deltagelse i ansøgningen ind i et EU-Joint Action-projekt i samarbejde med Forskn | 12 |
| Orientering om status for handleplan for forebyggelsestilbud til borgere med kronisk sygdom..... | 13 |
| Orientering om Interreg-projekt - LONGEVITY.....                                                 | 15 |
| Gensidig orientering.....                                                                        | 16 |
| Underskriftsside.....                                                                            | 17 |

## **Punkt 1: Godkendelse af dagsorden**

21/36399

### **Indstilling**

Social & Sundhed indstiller,

at dagsordenen godkendes.

### **Beslutning Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 14-01-2025**

Godkendt.

## **Punkt 2: Godkendelse af yderligere nikotinindsatser**

24/34917

### **Sagsfremstilling**

Udvalget skal i denne sag godkende yderligere nikotinforebyggende indsatser og nikotinstop på Sundhedscenteret i 2025.

Den 5. november 2024 besluttede Sundheds- og Forebyggelsesudvalget at udmønte 0,425 mio. kr. til et forebyggelsestilbud til borgere med forhøjet kolesterol (0,175) og et tilbud til borgere med stress (0,250 mio. kr.) Derudover blev det besluttet at prioritere nikotinforebyggende indsatser inden for det afsatte budget til nikotin- og rygestop. Sidstnævnte udfoldes i denne sag.

Børn og unges brug af tobaks- og nikotinprodukter er en omfattende national udfordring på grund af de negative sundhedsmæssige konsekvenser, et forbrug kan have. Data fra SDU-rapporten ”§Røg – en undersøgelse af tobak, adfærd og regler” viser blandt andet, at 8,2% af unge mellem 15-29 år bruger røgfrie nikotinprodukter dagligt i 2023, hvilket er en stigning fra 4,3% i 2020. Yderligere bruger 4,8% af de unge produkterne lejlighedsvist.

Sundhedscenteret er en del af forskningsprojektet U-Niko, som er en afprøvning af et nikotinstopforløb til unge i alderen 16-25 år. I Aabenraa Kommune bliver der i projektet fokuseret på de 16-19-årige. Derfor foreslås der nu et yderligere fokus på 20 – 25-årige.

I forbindelse med målgruppen 16-19-årige samarbejder Sundhedscenteret med flere skoler. For målgruppen 20 – 25-årige ønsker Sundhedscenteret at afsøge mulige samarbejdspartnere. Det kunne blandt andet være kommunes uddannelsesinstitutioner som UC Syd og Social- og Sundhedsskolen, hvor en del af målgruppen er tilknyttet.

I forhold til PR ønsker Sundhedscenteret særligt at oplyse om kommunes tilbud. Derudover vil der blandt andet blive sat fokus på viden om nikotinprodukternes skadelighed f.eks. gennem oplysningskampagner både til de unge selv, men også til relevante fagpersoner omkring dem.

Sundhedscenteret forventer at anvende 100.000 kr. til indsatserne. Midlerne tages af det afsatte budget til nikotin- og rygestop.

En medarbejder fra forvaltningen deltager ved sagens behandling.

### **Sagen afgøres i**

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

### **Indstilling**

Social & Sundhed indstiller,

at de foreslåede nikotinindsatser for 2025 godkendes.

### **Beslutning Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 14-01-2025**

Godkendt idet alle uddannelsesinstitutioner med unge i

målgruppen omfattes.

## **Punkt 3: Godkendelse af proces for revision af Temahandleplan for tobak**

24/35236

### **Sagsfremstilling**

I denne sag skal udvalget godkende processen for revisionen af Temahandleplanen for tobak.

Udfoldelsen af Aabenraa Kommunes sundhedspolitik sker gennem tværgående temahandleplaner, herunder en temahandleplan med fokus på forebyggelse af brug af tobaksprodukter. Den nuværende ”Temahandleplan for tobak” udløber ved udgangen af 2025. Det vurderes, at området fortsat er relevant, og at der i 2025 igangsættes en proces for revision og godkendelse af en fornyet temahandleplan.

Rygning er fortsat en sundhedsudfordring i Danmark og er den risikofaktor, der har størst betydning for dødeligheden. Selvom andelen af daglige rygere i Aabenraa Kommune er faldet fra 21,2% i 2010 til 16,1% i 2021 (Sundhedsprofilen, 2022) kan der være sket en forflytning til forbrug af andre typer af tobaks- og nikotinprodukter, som f.eks. nikotinposer og e-cigaretter. Særligt børn og unges anvendelse af disse produkter er en sundhedsmæssig udfordring, da deres hjerner er særligt sensitive over for de negative konsekvenser af nikotineksposering. Alligevel findes der et stigende udbud af produkter, der appellerer netop til denne målgruppe (§Røgfri SDU-rapport fra 2023).

På baggrund af denne udvikling vurderer forvaltningen, at en revideret temahandleplan for området med fordel kan inkludere både tobak og nikotin i titlen. Forvaltningen foreslår derfor titlen ”Temahandleplan for tobak og nikotin.”

#### **Kort status på tobaksindsatser**

Overordnet set er indsatserne på tværs af sporene ”fortsat indsats mod rygning,” ”indsats mod snus” og ”fremme af tobaksfrie miljøer” i Temahandleplanen for tobak stadig relevante. Aabenraa Kommune tilbyder fortsat gratis ryge- og nikotinstop kurser til alle, ligesom alle kommunens matrikler fortsat er røgfri. Ligeledes har der været afprøvet et projekt om ”tobaksfrie idrætsmiljøer” med de selvejende idrætsanlæg i kommunen.

Revisionen af Temahandleplanen har til formål at klarlægge det udfordringsbillede, vi står overfor, skabe et opdateret overblik over de indsatser, der tilbydes til borgerne i Aabenraa Kommune samt sætte en retning for, hvad kommunen tilstræber på området tobak og nikotin.

#### **Proces for revision**

Forvaltningen anbefaler, at den reviderede temahandleplan skal løbe over 3 år og dermed være gældende fra 2026 til og med 2028. Forslag til en eventuel procesplan med start i 2025 kan ses i vedhæftede bilag.

### **Sagen afgøres i**

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

### **Indstilling**

Social & Sundhed indstiller,

at udarbejdelse af temahandleplanen igangsættes,

at procesplanen godkendes,

at temahandleplanen bliver gældende for perioden 2026-2028 og

at Temahandleplanen får titlen ”Temahandleplan for tobak og nikotin”,

## **Beslutning Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 14-01-2025**

Godkendt idet 4. at ændres til ”Temahandleplan for nikotin”.

Der sættes udover de nævnte indsatser også fokus på forebyggelse af start af nikotinprodukter.

## **Bilag**

Bilag: Procesplan for revision af ”Temahandleplan for tobak” - WT

## Punkt 4: Orientering om opfølgning på tobaksfrie idrætsmiljøer

24/23830

### Sagsfremstilling

I denne sag orienteres udvalget om opfølgningen på tobaksfrie idrætsmiljøer.

I 2023 gennemførte Aabenraa Kommune i samarbejde med DGI Sønderjylland et projekt om tobaksfrie idrætsmiljøer. 17 idrætsanlæg og samtlige idrætsforeninger i Aabenraa Kommune var inviteret til at deltage i projektet, hvor fokus særligt var, at

- øge kendskab til reglerne om brug af tobak, snus og e-cigaretter på idrætsmatriklerne
- gode foreninger med fokus på det gode, sunde liv
- En god kultur omkring idrætsudøverne, som tager afstand fra tobaksprodukter særligt med fokus på de unge.

Efter projektets afslutning har Kultur og Fritid i 2024 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt de selvejende idrætsanlæg i kommunen for at følge op på, hvordan det går med indsatsen for tobaks- og nikotinfrie idrætsmiljøer. De kommunale idrætsanlæg var allerede røgfrie, hvorfor de ikke har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen. 6 ud af 9 mulige selvejende idrætsanlæg deltog i undersøgelsen.

Spørgeskemaundersøgelsen viser blandt andet, at

- 5 ud af 6 idrætsanlæg gerne vil blive/forblive en tobaksfri idrætsmatrikel
- 75% af de adspurgte idrætsfaciliteter oplever, at børn og unge kan opholde sig på matriklen uden at være generet af tobaksprodukter (4 besvarelser)
- 25% af de selvejende idrætsanlæg har mødt "meget positive" kommentarer/udfordringer, 25% har mødt "meget negative kommentarer/udfordringer og 50% har mødt "neutrale" kommentarer/udfordringer (4 besvarelser).

Svarerne på spørgeskemaundersøgelsen ved de selvejende idrætsanlæg skal ses i sammenhæng med DGI's nationale evaluering af projektet "Tobaksfrit idrætsliv i Danmark." Evalueringen viser en generel positiv respons overfor tobaksfrie idrætsmiljøer, men samtidig peges der på nogle udfordringer. Disse udfordringer vurderes også som mulige udfordringer, der kan skabe barrierer for at kunne implementere og fastholde de tobaksfrie indsatser på de selvejende idrætsanlæg i Aabenraa Kommune. Udfordringer kan blandt andet være:

- det er tidskrævende at inddrage og tage udgangspunkt i foreningerne præmisser
- foreninger og medlemmer kan have modstand til den tobaksfrie dagsorden
- det er ikke foreningens "kerneopgave" og andre dagsordner end sundhed kan vægtes højere.

### Sagen afgøres i

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget



## **Indstilling**

Social & Sundhed indstiller

at orienteringen tages til efterretning.

## **Beslutning Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 14-01-2025**

Taget til efterretning.

## **Bilag**

Opfølgning på kampagnen Tobaksfrie Idrætsmiljøer i Aabenraa Kommune - WT

Evalueringsrapport tobaksfrit idrætsmiljø

## **Punkt 5: Godkendelse af udviklingsprojekt om Lev Livet til borgere med KOL**

24/35388

### **Sagsfremstilling**

Udvalget orienteres i denne sag om udviklingsprojektet Lev Livet til borgere med KOL, og skal tage stilling til Aabenraa Kommunes deltagelse.

Steno Diabetes Center Odense (SDCO) har med en række kommuner udviklet og afprøvet patientuddannelseskonceptet Lev Livet for borgere med type 2-diabetes i perioden 2019-2021, og på baggrund af konkrete kommunale erfaringer relanceret konceptet i 2023. Lev Livets ambition er at hjælpe mennesker med diabetes med at leve det bedst mulige liv med høj livskvalitet og få komplikationer af sygdommen, ligesom konceptet skal være ambitiøst for den enkelte borger, men samtidig realistisk at implementere på tværs af forskellige kommuner.

SDCO har nu fået fondsmidler til at videreudvikle konceptet til at omfatte borgere med hjerte-kar-sygdomme og KOL. Aabenraa Kommune har sammen med seks andre kommuner og Lungeforeningen og Hjerteforeningen givet interesselikvidation i at deltage i udvikling.

Aabenraa Kommunes Sundhedscenter har allerede implementeret SDCOs koncept Lev Livet i forbindelse med rehabiliteringstilbud til borgere med type 2-diabetes og vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt at udvikle og styrke et lignende koncept overfor borgere med hjertesygdom og KOL. Dette vil medvirke til, at Sundhedscenterets nuværende tilbud forventeligt vil blive løftet, ligesom der på tværs af kommuner vil blive oplevet en ensartet tilgang og kvalitet i tilbud til borgerne. Dette vil give udbytte for den enkelte borger, men efterspørges også af de regionale sygehuse, der henviser til de kommunale tilbud. Desuden vil udvikling i samarbejde med Steno være en blåstempling af tilbuddene, der vil have betydning for samarbejdet med kommunens praktiserende læger.

I forbindelse med Sundhedsreformen vil ansvaret for den patientrettede forebyggelse overgå til regionalt regi. Udviklingsprojektet taler ind i dette ved at sikre, at de patientrettede tilbud er fuldt opdaterede, når regionen enten overtager ansvaret eller uddelegerer opgaven til kommunen.

Sundhedscenteret i Aabenraa vil ved deltagelse primært bidrage til at udvikle Lev Livet til borgere med KOL.

I forhold til ressourcer er udviklingsprojektet fondsfinansieret, og kommunen vil deltage i form af medarbejderressourcer. Disse medarbejdertimer vil blive prioriteret indenfor Sundhedscenterets nuværende normering, og vil således ikke medføre udgifter for kommunen.

### **Sagen afgøres i**

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget.

### **Indstilling**

Social & Sundhed indstiller,

at orienteringen tages til efterretning,

at Aabenraa Kommune deltager i udviklingsprojektet.

## **Beslutning Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 14-01-2025**

1. at taget til efterretning.
2. at godkendt.

## **Punkt 6: Godkendelse af deltagelse i ansøgningen ind i et EU-Joint Action-projekt i samarbejde med Forskningsenheden på Sygehus Sønderjylland**

24/35715

### **Sagsfremstilling**

I denne sag skal udvalget godkende Aabenraa Kommunes deltagelse i ansøgningen ind i et EU-Joint Action-projekt i samarbejde med Forskningsenheden på Sygehus Sønderjylland.

Joint Action er et samarbejde under "EU for Health Program" på tværs af EU-medlemslandene, hvor formålet er at adressere store fælles sundhedsudfordringer. Der samarbejdes på mange områder indenfor sundhedsområdet. Aabenraa Kommune har i samarbejde med Forskningsenheden på Sygehus Sønderjylland fundet det mest relevant at søge ind under de programpakker, der vedrører tværgående forebyggelsesaktiviteter indenfor nikotinforebyggelse og omkring livsstilssygdomme.

Formålet med samarbejdet om ansøgningen er at styrke den forskningsmæssige tyngde omkring forebyggelsesaktiviteter mellem sygehus og kommune.

Forskningsenheden på Sygehus Sønderjylland forventes at være den primære ansøger, mens Aabenraa Kommune bidrager til projektkoordinering og afprøvning af indsatser og samarbejde. Der forventes svar på ansøgningen i 3. kvartal af 2025, og de første partnermøder med deltagelse af repræsentanter fra Aabenraa Kommune forventes ultimo 2025. Opstart af interventioner vil forventeligt først ske ultimo 2026.

I EU-projekter er medfinansieringen typisk 20%, der vil være kommunens medgåede tid i indsatserne til de målgrupper, som Sundhedscentret arbejder med i den patientrettede forebyggelse og nikotinforebyggelse.

### **Sagen afgøres i**

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

### **Indstilling**

Social & Sundhed indstiller

at Aabenraa Kommune deltager i EU-ansøgningen.

### **Beslutning Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 14-01-2025**

Godkendt.

## **Punkt 7: Orientering om status for handleplan for forebyggelsestilbud til borgere med kronisk sygdom**

24/35370

### **Sagsfremstilling**

Udvalget orienteres i denne sag om status for handleplan for forebyggelsestilbud til borgere med kronisk sygdom. Handleplanen blev godkendt på byrådsmødet i januar 2024.

Handleplanen har til formål at styrke indsatserne til borgere, der lever med kronisk sygdom, og herigennem understøtte at også borgere med kronisk sygdom får de bedste betingelser for at leve det gode liv. Det er Aabenraa Kommunes Sundhedscenter, der står for udmøntningen af handleplanen gennem sine forløb.

Samtidig med handleplanens udarbejdelse udgav Sundhedsstyrelsen nye kvalitetsstandarder for forebyggelsestilbud målrettet borgere med kronisk sygdom. Disse kvalitetsstandarder flugter med handleplanens målsætninger for den enkelte borger og forløb, og således understøtter handleplan og kvalitetsstandarder hinanden.

Handleplanen har fokus på at styrke indsatserne på en række områder; Støtte efter individuelle behov, støtte til flere borgere og nye diagnoser, digitale muligheder, og brug af naturen i forløb. Disse suppleres af kvalitetsstandardernes fokus på blandt andet afslutning og udslusning fra forløb, samt krav til kompetencer blandt personalet.

I forhold til støtte til individuelle behov har Sundhedscenteret stort fokus på at differentiere borgerforløb, så borgere med få ressourcer oplever en mere håndholdt indsats med høj grad af støtte i det daglige. Samtidig er det implementeret, at alle borgere med kronisk sygdom, der samtidig har et problematisk forbrug af alkohol, tilbydes forebyggende samtale om alkohol.

I forhold til flere borgere og nye diagnoser har Sundhedscenteret i 2024 igangsat forløb målrettet borgere med lænderygbesvær og osteoporose (knogleskørhed). Indsatsen til dette er finansieret gennem DUT-midler, som udvalget prioriterede på møde 2. april 2024.

På det digitale område tilbyder Sundhedscenteret fortsat digital vejledning gennem appen LIVA, mens der på lænderygområdet bliver tilbudt forløb i løsningen SelfBack. Sundhedscenteret har desuden ultimo 2024 indgået samarbejde med Region Syddanmark om det digitale sundhedscenter, hvor der bliver tilbudt digitale læringsforløb.

Sundhedscenteret har i 2024 desuden haft øget fokus på at bruge naturen, særligt i forhold til forløb relateret til fysisk aktivitet, depression, kræftrehabilitering og rygestop.

I forhold til afslutning og udslusning af forløb har Sundhedscenteret samarbejde med kommunens brobygger, så der er fokus på, at borgere kan udsluses til det private foreningsliv eller forløb ved patientforeninger.

I forhold til kompetencer opfylder Sundhedscenteret kravene i kvalitetsstandarderne fra Sundhedscenteret. Det vil f.eks. sige, at det kun er fagpersonale med minimum en mellemlang videregående uddannelse, såsom diætister og fysioterapeuter, der tilbyder ernæringsvejledning og fysisk træning.

## **Sagen afgøres i**

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget.

## **Indstilling**

Social & Sundhed indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

## **Beslutning Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 14-01-2025**

Taget til efterretning.

## **Punkt 8: Orientering om Interreg-projekt - LONGEVITY**

24/14119

### **Sagsfremstilling**

Udvalget orienteres i denne sag om kommunens deltagelse i Interreg-projektet LONGEVITY.

Aabenraa Kommune har sammen med 5 kommuner fra en række EU-lande og kandidat lande (Italien, Holland, Spanien, Bosnien-Hercegovina og Moldova), samt en NGO fra Ungarn ansøgt om Interreg-midler gennem EU til et fælles projekt ved navn LONGEVITY vedrørende ældres sundhed, herunder ensomhed. Det er Reggio Emilia kommunen i Italien, der er hovedansøger på projektet. I Aabenraa Kommune er projektet forankret i Aktivitet & Forebyggelse og Sundhedsafdelingen.

EU har givet tilsagn om at støtte projektet og den italienske lead-partner er ved at gennemgå om tilsagnet har givet anledning til justeringer i projektet. Efter eventuelle afklaring af spørgsmål og justeringer i projektet, vil der blive lagt en projektplan for gennemførelse, herunder tidsplan. Selve projektet er sat til at vare 51 måneder, inklusive opfølgings- og evalueringsfase.

Samlet er der givet tilsagn om 1,412 mio. euro, hvoraf 0,213 mio. euro udgør Aabenraa Kommunes andel. Kommunen skal herudover medfinansiere 0,054 mio. euro, hvilket vil ske gennem medarbejdertimer.

Aabenraa Kommune bidrager konkret med udgangspunkt i Temahandleplanen for mental sundhed 2025-2027, med udgangspunkt i hvordan Temahandleplanen kan være et tværgående arbejdsredskab for alle forvaltninger i kommunen og agere pejlemærke for indsatser.

Når der foreligger nærmere projektplan, vil udvalget blive orienteret igen.

### **Sagen afgøres i**

Social- og Seniorudvalget og Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

### **Indstilling**

Social & Sundhed indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

### **Beslutning Social- og Seniorudvalget den 08-01-2025**

Taget til efterretning.

### **Beslutning Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 14-01-2025**

Taget til efterretning.

## **Punkt 9: Gensidig orientering**

21/36399



## **Punkt 10: Underskriftsside**

21/36399

### **Indstilling**

Social & Sundhed indstiller,

at protokollen godkendes.

### **Beslutning Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 14-01-2025**

Godkendt.